KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 50.583/1
VAN 8 DECEMBER 2011

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 16 november 2011 door de Minister van Werk verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van de benaming en de bevoegdheden van de Kas voor het jaarlijks verlof voor de papierverwerkende nijverheid van Turnhout’, heeft het volgende advies gegeven:

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit bepaalt dat de “Kas voor het jaarlijks verlof voor de papierverwerkende nijverheid van Turnhout” van naam verandert en de “Verlofkas van de papierverwerkende en grafische nijverheid” wordt (artikel 1 van het ontwerp). Die Verlofkas heeft als opdracht de uitbetaling van het vakantiegeld dat verschuldigd is aan de arbeiders van de werkgevers die onder de bevoegdheid vallen van het Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf en van het Paritair Comité voor de papier- en kartonbewerking.[1] De voornoemde werkgevers kunnen zich naar keuze aansluiten bij die Verlofkas of bij de Rijksdienst voor jaarlijks vakantie (artikel 2). Het vermogen, de schuldvorderingen, de rechten en verplichtingen inzake de jaarlijkse vakantie, alsook de dossiers en het archief, van de Kas voor het jaarlijks verlof voor de papierverwerkende nijverheid van Turnhout worden overgedragen aan de voornoemde Verlofkas (artikel 3). Het koninklijk besluit van 29 januari 1940 ‘tot oprichting van een particuliere kas voor betaalde verlofdagen voor de nijverheid van glanspapier en speelkaarten’ wordt opgeheven (artikel 4). Het ontworpen besluit heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2010 en bevat in dat verband een overgangsmaatregel (artikel 5).

2.1. Uit het eerste lid van de aanhef van het ontwerp kan worden afgeleid dat de ontworpen regeling beoogt rechtsgrond te vinden in artikel 44 van de wetten ‘betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers’, gecoördineerd op 28 juni 1971, dat luidt:

> “De oprichting van een bijzonder vakantiefonds voor een bepaalde bedrijfstak of voor een bepaalde categorie arbeiders, de opheffing ervan, evenals de wijziging van de benaming en de verruiming van de bevoegdheden ervan, mogen bij koninklijk besluit worden toegelaten, genomen ten gevolge van een collectieve arbeidsovereenkomst. Deze bijzondere fondsen hebben tot opdracht aan de arbeiders die van hen afhangen het vakantiegeld uit te betalen waarop zij door hun tussenkomst, ter uitvoering van deze gecoördineerde wetten of hun uitvoeringsbesluiten, aanspraak kunnen maken.”[2]

2.2. De in het voornoemde artikel 44 aan de Koning verleende machtiging is beperkt tot het verlenen van een “toelating” voor de oprichting van een bijzonder vakantiefonds, evenals de opheffing, de wijziging van de benaming en de verruiming van de bevoegdheden ervan. Het

[1] In het derde lid van de aanhef en in de artikelen 2 en 5, tweede lid, van het dispositief dient telkens melding te worden gemaakt van de juiste benaming van dat paritair comité.

[2] Dit is de tekst van artikel 44 zoals vervangen bij de wet van 30 december 2009, in werking getreden op 10 januari 2010. In de oorspronkelijke tekst ervan is enkel sprake van een toelating voor de oprichting van een bijzonder vakantiefonds, niet voor de opheffing, de wijziging van de benaming en de verruiming van de bevoegdheden ervan.

koninklijk besluit waarbij die toelating wordt gegeven, dient te worden genomen “ten gevolge van een collectieve arbeidsovereenkomst”. De collectieve arbeidsovereenkomst van 5 oktober 2009, gesloten in het Paritair Comité voor de papier- en kartonbewerking, en de collectieve arbeidsovereenkomst van 17 december 2009, gesloten in het Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf, voorzien in een naamswijziging en een bevoegdheidsuitbreiding van de Kas voor het jaarlijks verlof voor de papierverwerkende nijverheid van Turnhout. Artikel 3 van het ontwerp voorziet evenwel in de overdracht van het vermogen, de schuldvorderingen, de rechten en verplichtingen inzake de jaarlijkse vakantie, alsook de dossiers en het archief, van de Kas voor het jaarlijks verlof voor de papierverwerkende nijverheid van Turnhout aan de Verlofkas van de papierverwerkende en grafische nijverheid, wat veeleer lijkt te wijzen op de oprichting van een nieuw bijzonder vakantiefonds. Artikel 3 kan bijgevolg niet geacht worden in overeenstemming te zijn met de voornoemde collectieve arbeidsovereenkomst, waarin immers niet wordt voorzien in dergelijke oprichting, en dient uit het ontwerp te worden weggelaten. De steller van het ontwerp dient bovendien na te gaan of de opheffing van het in artikel 4 van het ontwerp bedoelde koninklijk besluit van 29 januari 1940 onverkort kan worden behouden, nu de ontworpen regeling geen betrekking heeft op de opheffing van de Kas voor het jaarlijks verlof voor de papierverwerkende nijverheid van Turnhout doch wel op de wijziging van de naam en de bevoegdheden ervan, en of niet veeleer moet worden geopteerd voor een wijziging van dat besluit.

2.3. Artikel 5 van het ontwerp bepaalt dat het besluit uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2010.

Ermee rekening houdende dat de huidige tekst van het voornoemde artikel 44, die in de mogelijkheid voorziet om een toelating te verlenen voor het wijzigen van de benaming en het verruimen van de bevoegdheden van een bijzonder vakantiefonds, eerst in werking is getreden op 10 januari 2010, kunnen een naamswijziging en een verruiming van bevoegdheden die gevolgen dienen te sorteren vóór die datum, geen doorgang vinden. De Raad van State, afdeling Wetgeving, dient dan ook een voorbehoud te maken bij artikel 5 van het ontwerp. Het besluit kan ten vroegste op 10 januari 2010 in werking treden, ervan uitgaande dat aan de voorwaarden voor terugwerkende kracht tot die datum is voldaan. [3]

---

[3] Het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten is slechts geoorloofd onder bepaalde voorwaarden, met name ingeval er voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling die, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen toekent, of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de goede werking van de diensten en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. RIGAUX, M. TISON,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer W. PAS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

G. VERBERCKMOES M. VAN DAMME

ROYAUME BELGIQUE

AVIS 50.583/1
DU 8 DÉCEMBRE 2011

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

LE CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par la Ministre de l'Emploi, le 16 novembre 2011, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'modifiant la dénomination et les compétences de la Caisse des vacances annuelles dans l'industrie transformatrice du papier de Turnhout', a donné l'avis suivant:

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis dispose que la « Caisse des vacances annuelles dans l'industrie transformatrice du papier de Turnhout » change de dénomination et devient la « Caisse de vacances des industries transformatrices de papier et de l'industrie graphique » (article 1er du projet). Cette Caisse de vacances a pour mission d'assurer le paiement des pécules de vacances dus aux ouvriers et ouvrières des employeurs relevant de la compétence de la Commission paritaire de l'imprimerie, des arts graphiques et des journaux et de la Commission paritaire de la transformation du papier et du carton [4]. Les employeurs précités peuvent s'affilier au choix soit à cette Caisse soit à l'Office national des vacances annuelles (article 2). Les avoirs, les créances, droits et obligations en matière de vacances annuelles de la Caisse des vacances annuelles dans l'industrie transformatrice du papier de Turnhout ainsi que les dossiers et archives sont transférés à la Caisse de vacances précitée (article 3). L'arrêté royal du 29 janvier 1940 'instituant une caisse particulière de congés payés pour l'industrie du papier couché et des cartes à jouer' est abrogé (article 4). L'arrêté en projet produit ses effets le 1er janvier 2010 et contient une disposition transitoire à ce propos (article 5).

2.1. Il ressort du premier alinéa de son préambule que le projet entend rechercher son fondement juridique à l'article 44 des lois 'relatives aux vacances annuelles des travailleurs salariés', coordonnées le 28 juin 1971, qui s'énonce comme suit :

> « La création d'une Caisse spéciale de vacances afférente à une branche d'activité ou à une catégorie de travailleurs, sa suppression, ainsi que la modification de la dénomination et la modification des compétences de celle-ci, peuvent être autorisées par un arrêté royal pris à la suite d'une convention collective de travail, [...]. Ces Caisses spéciales ont pour mission de payer aux travailleurs qui relèvent d'elles le pécule de vacances auquel ils peuvent prétendre par leur entremise, en exécution des présentes lois coordonnées ou des arrêtés pris en vertu de celles-ci. » [5].

2.2. La seule portée de l'habilitation conférée au Roi par l'article 44 précité est de lui permettre d'« autoriser » la création d'une caisse spéciale de vacances, sa suppression, ainsi que la modification de sa dénomination et l'extension de ses compétences. L'arrêté royal accordant cette autorisation doit être pris « à la suite d'une convention collective de travail ». La convention collective de travail du 5 octobre 2009, conclue au sein de la Commission paritaire de la

[4] Au troisième alinéa du préambule et aux articles 2 et 5, alinéa 2, du dispositif, on utilisera chaque fois la dénomination correcte de cette commission paritaire.

[5] Il s'agit du texte de l'article 44 tel qu'il a été remplacé par la loi du 30 décembre 2009, entrée en vigueur le 10 janvier 2010. Le texte original de cet article n'abordait que l'autorisation de créer une caisse spéciale de vacances, mais pas sa suppression ni la modification de sa dénomination et l'élargissement de ses compétences.

transformation du papier et du carton, et la convention collective de travail du 17 décembre 2009, conclue au sein de la Commission paritaire de l'imprimerie, des arts graphiques et des journaux, prévoient un changement de dénomination et un élargissement des compétences de la Caisse des vacances annuelles dans l'industrie transformatrice du papier de Turnhout. L'article 3 du projet a cependant pour objet de transférer les avoirs, les créances, droits et obligations en matière de vacances annuelles ainsi que les dossiers et archives de la Caisse des vacances annuelles dans l'industrie transformatrice du papier de Turnhout à la Caisse de vacances des industries transformatrices de papier et de l'industrie graphique, ce qui semble plutôt indiquer qu'il s'agit de la création d'une nouvelle caisse spéciale de vacances. Par conséquent, l'article 3 ne peut être réputé conforme à la convention collective de travail précitée, qui ne prévoit pas cette création, et doit dès lors être omis du projet. En outre, l'auteur du projet vérifiera si l'abrogation de l'arrêté royal du 29 janvier 1940, visé à l'article 4 du projet, peut être maintenue sans restriction étant donné que le régime en projet ne concerne pas la suppression de la Caisse des vacances annuelles dans l'industrie transformatrice du papier de Turnhout, mais bien le changement de sa dénomination et l'élargissement de ses compétences, et s'il ne serait pas plus opportun d'opter pour une modification de cet arrêté.

2.3. L'article 5 du projet dispose que l'arrêté produit ses effets le 1er janvier 2010.

Compte tenu du fait que le texte actuel de l'article 44 précité, qui prévoit la possibilité d'accorder l'autorisation de modifier la dénomination et d'élargir les compétences d'une caisse spéciale de vacances, n'est entré en vigueur que le 10 janvier 2010, un changement de dénomination et un élargissement des compétences devant produire leurs effets avant cette date ne peuvent aboutir. Le Conseil d'État, section de législation, se doit dès lors d'émettre une réserve en ce qui concerne l'article 5 du projet. L'arrêté peut entrer en vigueur au plus tôt le 10 janvier 2010, à supposer que les conditions pour conférer un effet rétroactif jusqu'à cette date soient remplies [6].

---

[6] L'attribution d'un effet rétroactif aux arrêtés n'est admissible que dans certaines conditions, à savoir lorsqu'il existe un fondement légal à cet effet, lorsque la rétroactivité se rapporte à une règle accordant des avantages, dans le respect du principe de l'égalité, ou dans la mesure où elle s'impose pour assurer le bon fonctionnement des services et ne porte pas atteinte, en principe, à des situations acquises.

La chambre était composée de

Messieurs	M. VAN DAMME,	président de chambre,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	conseillers d'État,
	M. RIGAUX, M. TISON,	assesseurs de la section de législation,
Madame	G. VERBERCKMOES,	greffier.

Le rapport a été présenté par Monsieur W. PAS, premier auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Monsieur J. BAERT.

LE GREFFIER LE PRÉSIDENT

G. VERBERCKMOES M. VAN DAMME